

**Akční plán České republiky
„Partnerství pro otevřené vládnutí“**

I. Úvodem

O připojení k mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí rozhodla vláda České republiky svým usnesením ze dne 14. září 2011 č. 691 a pověřila místopředsdkyni vlády, předsdkyni Legislativní rady vlády a předsdkyni Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí přípravou Akčního plánu k dosažení otevřeného vládnutí a naplňování zásad Open Government Partnership (dále jen „Akční plán“).

Rozhodnutí vlády České republiky přistoupit k iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership) je výrazem silného závazku České republiky podporovat transparentní, otevřenou a efektivní státní správu. Akční plán, který vznikl na základě mezirezortní spolupráce a jenž byl předmětem konzultací s neziskovou a soukromou sférou, reaguje především na potřebu zlepšit přístup k datům, zvýšit efektivnost státní správy a podpořit zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů na celostátní úrovni.

Sestavení předkládaného Akčního plánu koordinoval Úřad vlády ČR, jenž během přípravy jeho konečné podoby aktivně spolupracoval jak s ústředními správními úřady, tak nestátním neziskovým sektorem. Úřad vlády ČR byl také hlavním koordinátorem veřejné diskuze, která probíhala v lednu 2012. Veřejnosti byly předloženy teze k Akčnímu plánu, přičemž hlavním cílem veřejné diskuze bylo určit priority předložených tezí a vybrat nejdůležitější témata, na něž se bude Akční plán orientovat. Úřad vlády ČR také informoval o přípravě Akčního plánu širokou veřejnost prostřednictvím celostátních médií a na svých oficiálních webových stránkách, na kterých byla veřejnosti zpřístupněna interaktivní diskusní platforma.

Z výsledků veřejné diskuze vycházejí předkládané závazky Akčního plánu.

II. Dosavadní úsilí v oblasti otevřeného vládnutí

Současná koaliční vláda rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci si stanovila jako jednu ze svých priorit boj s korupcí.

Kvalitní institucionální a právní prostředí je jednou z hlavních podmínek pro prevenci korupce, což zdůrazňuje i Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky na období 2012 – 2020.

Stěžejním vládním dokumentem je Programové prohlášení vlády, které obsahuje řadu opatření ke zvýšení transparentnosti veřejné správy a snížení korupce v ČR. V oblasti boje s korupcí pak vláda schválila samostatný dokument – Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 (dále jen „Strategie“). Cílem Strategie je eliminovat podmínky vzniku korupčního prostředí v ČR postupným přijímáním jednotlivých opatření prostřednictvím vyváženého poměru prevence a represe a zprůhlednění příslušných procesů.

Strategie zároveň stanovuje priority, mezi něž patří např. přijetí zákona o úřednících veřejné správy, zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím, posílení nezávislosti a odpovědnosti státního zastupitelství za výkon svěřené pravomoci, posílení restitutivní funkce trestního řízení včetně odčerpání výnosů, ochrana oznamovatelů a další.

Velkým pokrokem v oblasti zprůhledňování procesů ve veřejné správě v České republice bylo v roce 2011 plnění úkolu Strategie, který se týkal zprůhledňování veřejných zakázek tak, aby byla posílena transparentnost a rovný přístup k veřejným zakázkám. Cílem bylo také zajištění přístupu k informacím v průběhu celého procesu veřejného zadávání (včetně identifikací těch procesů, ve kterých se veřejnost může zapojit do rozhodování), a to od tvorby zadání až po vyhodnocení naplnění zakázky atd.

Výsledkem této práce je zákon č. 55/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, který je účinný od 1. dubna 2012.

III. Závazky České republiky

Předkládané závazky České republiky jednoznačně reagují na priority uvedené ve Strategii, přičemž deklarované závazky jsou orientovány na výzvu zvyšování veřejné integrity, a to z pohledu opatření vypořádávajících se s korupcí a přístupem k informacím. Vláda České republiky plně podporuje snahy o odbourání legislativních a technických překážek v přístupu k informacím a klade si za cíl umožnit široké veřejnosti otevřená data volně sdílet, kombinovat a využívat.

Třemi hlavními okruhy, které byly na základě veřejné diskuze do Akčního plánu zařazeny, jsou:

- přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy,
- zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím,
- zpřístupnění dat a informací.

Naplněním těchto závazků Česká republika výrazně zvýší transparentnost procesů ve veřejné správě a zjednoduší přístup k informacím a datům, jimiž veřejná správa disponuje.

III./1. Přijetí zákona o úřednících veřejné správy zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- 1) vytvořit jednotnou pracovněprávní úpravu na principu soukromoprávním;
- 2) odpolitizovat veřejnou správu ne institucionálně, ale stanovením maximálně možné právní ochrany úředníků a zvýšenou právní ochranou zaměstnanců oproti podmínkám obsaženým v zákoníku práce;
- 3) rozšířit institucionální působnost (vyjma České národní banky a zaměstnanců Ministerstva zahraničních věcí spadající pod působnost zvláštního zákona o diplomatické službě);
- 4) vymezit osobní působnosti se systémově nastavenými rozdíly mezi úředníky a zaměstnanci jak v rozsahu práv a povinností, odměňování, kompenzacích zvýšených požadavků, tak v rozsahu právní ochrany, což povede k výraznému snížení počtu vykonavatelů veřejné správy se statutem úředník veřejné správy;
- 5) rozšířit kompenzace, zejména nefinančního charakteru;

- 6) posílit úlohu státu při zajištění jednotné metodologie vzdělávání, ověřování znalostí a dovedností úředníků, koordinaci systému a zachování individuální specifické potřeby jednotlivých orgánů veřejné moci vyplývající z charakteru vykonávaných agend.

III./2. Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím

Česká republika se zavazuje přijmout při implementaci této priority následující opatření:

- 1) zrušit zákon o právu na informace o životním prostředí a zařadit tuto problematiku do zákona o svobodném přístupu k informacím;
- 2) blíže specifikovat okruh povinně zveřejňovaných informací podle jednotlivých „typů“ povinných subjektů;
- 3) zavést tzv. informační příkaz při rozhodování o odvolání a o stížnosti nadřízeným orgánem povinného subjektu;
- 4) zavést oprávnění povinného subjektu za specifických podmínek vyzvat žadatele k bližšímu vymezení (resp. omezení) okruhu požadovaných informací;
- 5) zavést test veřejného zájmu;
- 6) zavést opatření proti zneužívání zákona žadateli (odmítání zcela zjevně obstrukčních žádostí, záloha náhrady nákladů a výslovné spojování a rozdělování žádostí podaných jedním žadatelem) za podmínky, že se podaří nalézt takové legislativní řešení, které bude minimalizovat možnosti zneužití těchto opatření ze strany povinných subjektů;
- 7) zjednodušeně vyřizovat žádosti v případě anonymizace údajů uváděných v jinak poskytovaných dokumentech (bez nutnosti vždy vydávat formální správní rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace);
- 8) zrušit povinnosti zveřejnit poskytnutou informaci;
- 9) demonstrativně vymezit způsoby poskytnutí informace, včetně způsobů jejího zveřejnění;
- 10) upravit poskytování informací z oblasti trestního řízení změnou trestního řádu tak, aby tento předpis splňoval podmínky pro zvláštní úpravu ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím;
- 11) upravit poskytování informací o platu a odměně zaměstnanců povinných subjektů v duchu společného doporučení MV a Úřadu pro ochranu osobních údajů k poskytování informací o platech pracovníků ve veřejném sektoru;
- 12) upravit poskytování informací o činnostech ozbrojených sborů a Vojenské policie;
- 13) plně aplikovat správní řád se stanovením odůvodněných výjimek a odchylek, případně stanovit taxativní vymezení těch ustanovení správního řádu, která budou při postupech podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím aplikovatelná (zvolené řešení nesmí vést k podstatnému zvýšení formálních nároků na žadatele);
- 14) Změnit § 11 odst. 1 písm. a) InfZ, doplnění § 14 odst. 5 písm. c) InfZ o povinný odkaz žadatele na „příslušný“ povinný subjekt, uplatnění výhrady k čl. 7 odst. 2 Úmluvy (případně zrušení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informace v § 17 odst. 1 InfZ) a změny zákona o právu na informace o životním prostředí (nebude-li zrušen).

III./3. Zpřístupnění dat a informací

Většinu potřebných dat dnes veřejná správa prostřednictvím webu zpřístupňuje, případně je možné je získat dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Avšak díky způsobu zveřejňování, který nevyhovuje definici otevřených dat, je další použití časově i technicky náročné, někdy dokonce přímo nemožné.

Několik významných souborů dat bude převedeno do standardů otevřených dat tak, aby kdokoli mohl tato data svobodně zapojit do svého díla a šířit, zejména pak prostřednictvím automatizovaného počítačového zpracování.

Zpřístupnění dat a informací proběhne ve čtyřech na sebe navazujících krocích:

- 1) identifikace a odstranění překážek, které zahrnují:
 - a. právní otevřenost, tj. zveřejnění dat pod otevřenou licenci,
 - b. technickou otevřenost, tj. zveřejnění dat ve standardním strojově čitelném formátu;
- 2) vytvoření infrastruktury otevřených dat ČR a jejich pravidel v oblasti veřejných zakázek;
- 3) otevření nejdůležitějších datových zdrojů;
- 4) vytvoření katalogu dat veřejné správy.

V první fázi budou otevřeny následující zdroje: obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík, informační systém o veřejných zakázkách, výsledky voleb, Registr aktivních legislativních prací – RALP (resortní nástroje podporující transparentnost výkonu státní správy a zapojení veřejnosti), Finanční statistika - státní dluh, Finanční statistika - vládní finanční statistika, ÚFIS - účetní záznamy a finanční údaje z CSÚIS, Centrální registr dotací.

IV. Závěr

Česká republika vítá vznik iniciativy Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership – OGP) a oceňuje její snahy o celosvětové zlepšení přístupu veřejnosti k vládnutí.

Česká republika podporuje spolupráci mezi zeměmi, které přistoupily k iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí. Konzultace na mezinárodní úrovni považuje za klíčové pro sdílení osvědčených postupů v oblasti otevřeného vládnutí a dále podporuje veřejnou diskusi o jednotlivých prioritách se širokou laickou i odbornou veřejností.

Česká republika vyhodnotí plnění Akčního plánu do jednoho roku po jeho přijetí a do 30. června 2013 předloží toto vyhodnocení spolu s aktualizovaným Akčním plánem iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí.